

Тыва Республиканың өөредилге болгаш эртем яамызы

Муниципалдыг бюджеттиг ниити өөредилге чери Кара-Чыраа ортумак школазы

ШМК-ның хуралыга корген
Протокол № 1
Ооржак /Ооржак А.К./
« » 2023 ч.

Директорнун өөредилге
талазы-биле оралакчызы
чөшпээрэн
/Кара-оол Р.Ю./
« » 2023 ч.

Школа директорунун
дугаарлыг доктаалы-биле
бадылаан
/Ондар О.Б./
« » 2023 ч.

**Тыва дыл эртеминге
ажылчын программа**

Класс: 8

*Өөредилге номунуң автору, ады, үнген чылы: М.Д. Биче-оол, Л.А. Монгуш, А.К. Ойдан-оол,
М.В. бавуу-Сюрюн. Тыва дыл. 8-9 класс. Кызыл, 2001*

Ажылчын программаны
тыва дыл, чогаал башкызы
Ондар О.В. кылган.

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

8-ки класска тыва дылга ажылчын программа ортумак ниити өөрөдилгеге хамаарыштыр РФ-тиң негелделеринге, сорулгаларына даянып, Тыва Республиканың өөрөдилге болгаш эртем яамызының Национал школа хөгжүдөр институтунун 2018 чылда үндүргени «Тыва дыл болгаш харылзаалыг чугаа сайзырадылгазы. Кол ниити өөрөдилге (5–9 класстар). Чижек программаларның» сорулгаларына болгаш негелделеринге дүүштүр кылган.

Школага тыва дыл эртемин (курузун) өөрөдиринин программасында фонетика, лексика, сөс чогаадылгазы, грамматика (морфология, синтаксис) дугайында билиглерни, шын бижирииниң, бижик демдектерин шын салырының чаңчылдарын, аас, бижимел чугааның чаңчылдарын, стилистика элементилерин, дыл дугайында чамдык билиглерин киирген.

Төрээн дылдың школа курузунда теориялыг билиглерин тыва дыл эртеминин база амгы үеде дыл эртеминин чедишкиннерин барымдаалап тайылбырлаан.

Программа шуушкак принцип нзугаар тургустунган. Чамдык берге, улуг темаларны (лексика, сөс чогаадылгазын) аңгы-аңгы класстарга чадаланчак өөрөдири көрдүнгөн.

5-9 класстарга төрээн дыл курузу 1-4 класстарга өөрөнгөн чүүлдеринин дорт уланчызы, системажытканы болур.

5 класска дылдың ниитилел амыдыралга ужур-дузазын көргүскеш, эге класстарга өөрөнгөн чүүлдерин катаптаан соонда «Лексика», «Фонетика. Орфография», «Графика. Орфоэпия», «Сөс тургузуу», «Сөс чогаадылгазы», «Синтаксис» деп дылдың адырларын база «Морфология. Орфография» деп улуг бөлүктүң «Чуве ады», «Демдек ады», «Сан ады» деп кезектерин өөрөдир.

6 класска «Дылдар дугайында ниити билиг» деп эгени өөрөнгөш, 5 класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптааш, «Лексика», «Морфология» («Кылыг сөзү», «Наречие», «Ат орну»), «Синтаксис» деп дылдың улуг адырлары-биле таныжыш өөрөдир.

7 класска «Тыва дыл болгаш өске дылдар» деп эгени өөрөнгөш, 6 класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптааш, аңаа улай «Синтаксис болгаш пунктуация» деп улуг бөлүктүң «Сөс каттыжышкыны болгаш домак», «Бөдүүн домак» деп эгелерни өөрөдир.

8 класска «Тыва бижикти чогаатканы» деп эгени эрткеш, 7 класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптааш, аңаа улай «Тускайлаан кежигүннерлиг домактар», «Өске кижиниң чугаазын дамчыдар аргалар», «Нарын домак» деп бөлүктүң «Чагырышпаан нарын домак»,

8-ки класска тыва дыл эртеминин утказы болгаш тургузуу ниити өөрөдилге программасының негелделеринге дүгжүп турар.

8-ки класска тыва дыл эртемин өөрөнгениниң түннелдери

Тыва дылдың программасын шингээдиң алгаш, чедип алып **бот-тускайлаң түннелдеринге** дараазында чүүлдер хамааржыр:

1) кижиниң интеллектуалдыг болгаш чогаадыкчы салым-чаяанын база мөзү-бүдүш шынарларын сайзырадырынга төрээн дылының чугулазын медресеп билири, уругларның билиг чедип алырынга ук дылдың ужур-утказын тодарадып, ону тыва чоннун ыдыктыг, үнелиг эртинелеринин бирээзи деп билири;

2) тыва дылдың эстетиктиг үнелин медресеп билири; төрээн дылынга ынак болгаш ону хүндүлөп, ол дээш чоргаарланыры; ону национал культураның кезээ кылдыр билип, арыг эдилээри;

3) дылдың байлак сөс курлавырын болгаш грамматиктиг аргаларын бодунун бодалдарын болгаш сагыш-сеткилин хостуг илередирде четче ажыглап шыдаары; бодунун чугаа-домаан хайгаарап, сайзырадып, экижидеринче чүткүлдүг болуру.

Метапредметтиг түннелдеринге дараазында чүүлдер хамааржыр:

1) Чугаа чорудулгазының бүгү-ле хевирлерин ажыглап билири:

Дыңнаары болгаш номчууру:

• бижимел болгаш аас медээниң утказын шын билип алыры (чугааның утказы, сөзүглелдин темазы, кол утказы; кол болгаш немелде медээ);

• аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин номчулганың янзы-бүрү хевирлеринге (сөзүглелден херек информацияны дилеп-тып номчууру (поисковый вид), чүгүртү азы улуг-каралап номчууру (просмотровый), таныжып номчууру (ознакомительный вид), шинчилел-сайгарылгалыг номчууру (изучающий вид)) таарыштыр ажыглап билири;

• аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин шын дыңнап билири; дыңнаарының янзы-бүрү хевирлерин (бир кижиниң тайылбыр чугаазындан болгаш аудио-, видеотехникадан сөзүглелдин кайы-бир кезээн шилип алгаш дыңнаары, сөзүглелдин кыска утказы-биле таныжары болгаш ону тодазы-биле дыңнаары) ажыглап билири;

• информация ап болур чүүлдерден, ооң иштинде өөредиглиг компакт-дискилерден, Интернет четкизинден; янзы-бүрү словарьлардан тайылбыр номнардан (справочниктер) болгаш электроннуг шыгжамырлардан медээлерни тып билири;

• бердинген темага материалдарны тып, системажыдып билири; херек медээлерни боду тып билири; медээлерни чаартып азы ол-ла хевээр дамчыдып билири;

• сөзүглелдерниң утка, стилистика талазы-биле онзагайларын болгаш ажыглаан аргаларының аайы-биле дүүштүрүп болгаш деңнеп билири;

Чугаалаары болгаш бижиири:

• кылып дээн ажыл-херээниң сорулгаларын (хууда болгаш эштери-биле) тодазы-биле билип, кандыг-даа ажылды чурум аайы-биле кылып, чедип алган түңнелдерин үнелеп, аас болгаш бижимел чугаага илередип билири;

• дыңнаан азы номчаан сөзүглелиниң утказын даалга езугаар дамчыдып (планны тургузуп, утказын чугаалап, допчулай бижип, үнелел берип) шыдаары;

• сөзүглелдин утказын, кымга хамаарыштырганын, чугааның байдалын барымдаалавышаан, аңгы-аңгы хевирлерге болгаш жанрларга тургузуп шыдаары;

• аас болгаш бижимел чугаага бодунуң бодалын хостуг илередири, сөзүглелдин тургузуунуң негелделерин сагыры (бодалының ужур-уткалыын, дес-дараалашкаан, харылзаалыын, темага дүүшкээн дээш о.ө.); номчаан, дыңнаан, көргөн чүүлдеринге бодунуң хамаарылгазын шын илередири;

• монологтуң янзы-бүрү хевирлерин (тоожуушкун, чурумал, угаап бодааныышкын болгаш оларны холуй); диалогтуң янзы-бүрү хевирлерин: (хүндүлел аянын илередир диалог (этикетный диалог), айтырыг-харыы (диалог-расспрос), чугаалажып орар кижизин чугаа чорударынче кыйгылары (диалог-побуждение), өске кижини биле бодал солчуру (диалог-обмен мнениями) дээш о.ө.) ажыглап билири;

• амгы тыва литературлуг дылда шын адалганың, лексиканың, грамматиканың кол нормаларын, стиль нормаларын херек кырында ажыглап билири; бижимел чугаага шын бижилгениң, пунктуацияның кол дүрүмнерин сагыры;

• чугаа этикединиң нормаларын хажытпайн, чугаага киржип шыдаары; чугаа үезинде арын-шырайын болгаш шимчээшкиннерин эптиг болгаш шын алдынары;

• хүн бүрүде өөренип азы ажыл кылып турар үезинде бодунуң чугаазын хайгаарап билири; чугааның утказының болгаш шын ажыглалының аайы-биле бодунуң дылын үнелеп билири; дылында грамматиктиг болгаш чугаа частырыгларын тып болгаш эдип билири; бодунуң тургусканы сөзүглелин хоюглап азы эдип, өскерттип, делгередип билири;

• бодунуң үежилериниң мурнунга улуг эвес дыңнадыг, илеткелди кылып, рефераттың утказын дамчыдып билири; маргылдаалыг, чидиг айтырыгларны бадыткалдарга даянмышшаан, шиитпирлеп билири;

2) алган билиглерин, мергежилдерин, чаңчылдарын хүн бүрүде амыдыралга ажыглап билири; төрөөн дылды өске эртемнерге билиг чедип алырының кол чепсээ кылдыр шын ажыглаары; ону өске-даа эртемнерде (даштыкы дыл, орус дыл болгаш чогаал дээш о.ө) дылдың аргаларын сайгарарына ажыглап билири;

3) долгандыр турар улус-биле харылзажып, кандыг-бир ажылды кылып тура, маргылдаалыг, чидиг айтырыглар шиитпирлээрде, эптиг чугаалажып, харылзажып

билири; амыдыралчы болгаш ажил-агыйжы чугаа үезинде чугаа культуразынын негелделерин сагыры.

8-ки классты доозуп тура, дараазында **предметтиг түннелдерни** чедип алыр:

- Дылдың хүлээлгелериниң дугайында, тыва дыл – Россия Федерациясында Тыва Республиканың үндезин чурттакчылары тыва чоннуң төрөөн дылы база күрүне дылдарынын бирээзи дээрзин, төрөөн дыл болгаш чоннуң культуразынын сырый харылзаалыг болурун, төрөөн дылдың кижини бүрүзүнүң болгаш ниитилелдин амыдыралыга ужур-дузазын билири;

- тыва дылдың гуманитарлыг эртемнер аразында болгаш ниити өөредилгеде туружун болгаш ужур-дузазын билири;

- төрөөн дылдың эртем талазы-биле үндезиннерин; оларның чадаларынын болгаш билиглеринын аразында харылзааларын шижгээди алыры;

- дыл эртемниң кол баазалыг билиглери болгаш ооң кезектерин шижгээдири: дыл болгаш чугаа, харылзажыр чугаа, бижимел болгаш аас чугаа, монолог, диалог болгаш оларның хевирлери; чугааның байдалы; чугаа (чугаалажыр), эртем, публицистика, албан-херек, чечен чогаал стильдери болгаш оларның жанрлары, дылы; чугааның утка-хүлээлгелериниң аайы-биле хевирлери (тоожуушкун, чурумал, угаап боданышкын); сөзүглел, сөзүгелелдин хевирлери; дылдың кол-кол кезектери, оларның демдектери болгаш чугаага ажыглалынын онзагайларын шижгээди алыры;

- тыва дылдың лексика болгаш фразеологиязынын кол стилистиктиг курлавырларын, тыва литературлуг дылдың нормаларын (шын адалганын, грамматиктиг, орфографтыг, пунктуастыг), чугаа этикединиң дүрүмнерин шижгээдири болгаш оларны херек кырында амыдыралга аас болгаш бижимел чугаага ажыглаары;

- дылдың кол кезектерин, дылдың грамматиктиг категорияларын танып билири болгаш сайгарары, чугаага шын ажыглаары;

- сөстүң янзы-бүрү сайгарылгаларын (фонетиктиг, лексиктиг, морфемниг, морфологтуг), сөс каттыжышкынынын болгаш домактын синтаксистиг сайгарылгазын шын кылып, сөзүглелдин тургузуунуң болгаш кол демдектериниң аайы-биле, дылдың кандыг хүлээлгелерин күүседип чоруурунуң болгаш уран аргаларны ажыглаанынын аайы-биле сайгарары;

- лексиктиг болгаш грамматиктиг синонимнерни ажыглаанындан кижиниң чугаазынын чечен-мерген, а чечен чогаал дылынын каас-чараш, байлак болу бээр аргаларын билири болгаш чугаазына шын ажыглаары;

- төрөөн дылдың эстетиктиг хүлээлгелерин медресеп билири, чечен чогаалдың дылын сайгарып тура, чугааның эстетиктиг талазын үнелеп билири.

8-ки класстың тыва дылга өөредилге – тематиктиг план

Темалыг бөлүктөр	Ниити шагы	Хыналда ажил	Чугаа сайзырадылгазы
Кирилде кичээл.	1		
7 класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптаары	6	1	
Тускайлаан кежигүннерлиг домактар	8	1	
Дорт болгаш доора чугаа	6	1	1
Нарын домак	38	4	4
Чыл дургузунда өөрөнгенин катаптаары	11		
Ниитизи-биле	70		

8 класс – 68 ш.

Катаптаашкын – 4 шак.

Хыналда болгаш чогаалдыкчы ажылдар (хыналда ажыл, эдертиг, чогаалдыг, словарьлык диктант, телевилел дээш о.ө.) – 5 шак.

Курлавыр – 1 шак.

Теория болгаш практика – 58 шак.

План ёзугаар	Ай-хүнү		Дылдың кезектери	Программа аайы-биле темалар	Шактар саны	параграфтар	Онаалга
	Херек кырында						
05.09.23 06.09.23 12.09.23			Дыл, дыл дугайында ниити билиглер	Бүгү делегейниң төрөөн дылдар хүнүнүн дугайында. Ноябрь 1 – тыва дыл хүнү. Тыва дыл – улустуң аас чогаалының болгаш чечен чогаалының дылы.	3	Дыл дугайында ниити билиглер § 1. Төрөөн дылдарны камгалап-кадагалаары § 2. Тыва дыл болгаш улустуң аас чогаалы § 3. Тыва дыл – чечен чогаалдың дылы § 4. Чечен чогаал стили	
13.09.23				7 класска өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын	1	7 класска өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын § 5. Кылыг сөзү § 6. Наречие. Өтгүнүг сөстөр § 7. Дузалал чугаа кезектери § 8. Сөзүглел	
19.09.23 20.09.23 26.09.23 27.09.23 03.10.23 04.10.23			Синтаксис болгаш пунктуация	Сөс каттыжышкыны. Сөс каттыжышкынының дугайында билиг. Сөс каттыжышкынының сөстен болгаш домактан	6	СИНТАКСИС Сөс каттыжышкыны §9. Сөс каттыжышкынының грамматиктиг уткалары § 10. Сөс каттыжышкынының	

			ылгалы. Сөс каттыжышкынарның холбажыр аргалары: башкарылга, хамааржылга, каттыжылга. Бөдүүн болгаш нарын сөс каттыжышкынарны. Сөс каттыжышкынарның синтаксистиг сайгарылгазы.		өзек сөзүнүн аайы-биле бөлүктери § 11. Сөс каттыжышкынарның холбаалары. Башкарылга холбаазы §12. Хамааржылга холбаазы §13. Каттыжылга холбаазы §14. Сөс каттыжышкынарның синтаксистиг сайгарылгазы. (Сөс каттыжышкынынга каттап ташкын)	
10.10.23			Хыналда ажыл	1		
11.10.23 17.10.23			Домак. Бөдүүн домак дугайында билиг (Домактың грамматиктиг ооргазы. Ийи составтыг, чаңгыс составтыг домактар. Делгеренгей, делгеренгей эвес домактар).	2	Бөдүүн домак § 15. Бөдүүн домак дугайында билиг	
24.10.23 25.10.23 07.11.23 08.11.23 14.11.23 15.11.23			Ийи составтыг (чугула кежигүннүг) домактар. Домактың чугула кежигүннери. Кол сөс биле сөглөкчинин аразында	6	§ 16. Ийи составтыг домактар. §17. Кол сөс, оон илереттинери. Кол сөстүн көргүзүкчүлери §18. Сөглөкчи, оон	

			тире. Кол сөс, ооң илереттинери. Кол сөстүн көргүзүкчүлери. Сөглекчи, ооң илереттинери, хевирлери (кылыг сөстүг бөдүүн, кылыг сөстүг составтыг, ат сөстүг составтыг). Сөглекчинин составында модальдыг сөстөр. Делгеренгей эвес бөдүүн домактар. Домактын синтаксистиг сайгарылгазы.		илереттинери § 19. Сөглекчинин хевирлери. Кылыг сөстүг сөглекчилер § 20. Составтыг ат сөстүг сөглекчилер § 21. Кол сөс биле сөглекчинин аразында тире § 22. Сөглекчинин составында модальдыг сөстөр	
21.11.23 22.11.23 28.11.23 29.11.23 05.12.23 06.12.23 12.12.23 13.12.23		Домактын ийиги черге кезигүүннери. Немелде. Дорт болгаш доора немелделер, оларнын илереттинери. Тодарадылга болгаш капсырылга, оларнын илереттинери. Байдалдар, оларнын утка аайы-биле бөлүктери: үениң, туруштун, кылдыныг аргазынын, чылдагаанның болгаш сорулганың, хемчегнин байдалдары. Байдалдарнын	8	Домактын ийиги черге кезигүүннери § 23. Домактын ийиги черге кезигүүннери § 24. Немелде. Дорт болгаш доора немелделер, оларнын илереттинери § 25. Тодарадылга ооң илереттинери. Капсырылга дугайында билиг § 26. Байдалдар, оларнын утка аайы-биле бөлүктери		

		илереттинери. Делгеренгей домактар дугайында билиг. Домактың синтаксистиг сайгарылгазы.		§ 27. Үенин байдалы, ооң илереттинери § 28. Кылдыныг аргазының, туруштуң байдалдары, оларның илереттинери § 29. Чылдагаанның, сорулганың байдалдары, оларның илереттинери § 30. Хемчегниң ооң байдалы, ооң илереттинери § 31. Делгеренгей болгаш делгеренгей эвес домактар	
19.12.23 20.12.23 26.12.23 27.12.23 09.01.24 10.01.24		<i>Хыналда ажыл</i> Чаңгыс составтыг (чугула кежигүннүг) домактар. Чаңгыс составтыг домактар дугайында билиг. Чаңгыс составтыг домактарның хевирлери. Сөглекчи хевирлиг чаңгыс составтыг домактар. Тодаргай арынның домак. Тодаргай эвес арынның домак. Арын чок домактар. Кол сөс хевирлиг чаңгыс составтыг домактар. Ат	1 5	Чаңгыс составтыг домактар § 32. Чаңгыс составтыг домактар дугайында билиг. Ат домаа § 33. Тодаргай арынның домак § 34. Тодаргай эвес арынның домак. Ниити арынның домактар § 35. Арын чок домактар. § 36. Чаңгыс составтыг бөдүүн домактарның сөзүглелдерге ажылгалы § 37. Чаңгыс составтыг	

			домактары. Чаңгыс составтыг бөдүүн домактарның сөзүглел тургузарынга ужур-дузаы. Чаңгыс составтыг домактарның синтаксистиг сайгарылгазы		домактарның синтаксистиг сайгарылгазы	
16.01.24 17.01.24		Долу болгаш долу эвес домактар. Долу болгаш долу эвес домактар дугайында билиг. Долу эвес домактарны чугаага болгаш нарын домактарга ажыглаары. Чаңгыс чугула кежигүннүг домактарның синтаксистиг сайгарылгазы. <i>Словарьлыг диктант</i>	2	Долу болгаш долу эвес домактар § 38. Долу болгаш долу эвес домактар дугайында билиг. Домак сөстөр		
23.01.24 24.01.24 30.01.24 31.01.24 06.02.24 07.02.24		<i>Хыналда ажыл</i> Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар. Чаңгыс аймак кежигүннер дугайында билиг. Чаңгыс аймак кежигүннерниң янзы- бүрү чугаа кезектери-	1 5 (7)	Нарынчыгтыгган домактар § 39. Нарынчыгтыгган домактар дугайында билиг § 40. Домактың чаңгыс аймак кежигүннер дузаы-биле нарынчыгтынары		

13.02.24 08.02.24 20.02.24		биле илереттинери. Чаңгыс аймак кежигүннерниң кандыг- даа (кол сөс, сөглекчи, немелде, тодарадылга, байдал) домак кежигүнү болуру. Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары: үн аяны, чагырыштырбас эвилелдер. Чаңгыс аймак кежигүннерге бижик демдектери. Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактарга түңнекчи сөстөр болгаш оларга бижик демдектери. Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгалар, оларга бижик демдектери.		§ 41. Чаңгыс аймак кежигүннерниң илереттинери § 42. Чаңгыс аймак кежигүннерниң холбажыр аргалары § 43. Чаңгыс аймак кежигүннерге бижик демдектери § 44. Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактарга түңнекчи сөстөр болгаш оларга бижик демдектери § 45. Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгалар, оларга бижик демдектери	
		Адалга. Адалга дугайында билиг. Делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар. Адалганың интонациязы: домактын мурнунга, ортузунга болгаш соонга. Адалгаларны тускайлаары.	3	§54 (ооң иштинде киирген) § 55.иштинде	

21.02.24 27.02.24		Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар дугайында билг. Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактарды домактарга интонациянын ужур-дузазы.	2	§ 56 иштинде	
28.02.24		<i>Хыналда ажылы</i>	1		
05.03.24 06.03.24 12.03.24 13.03.24 19.03.24 20.03.24 02.04.24 03.04.24 09.04.24 10.04.24 16.04.24		Нарынчыттыгын домактар. Нарынчыттыгын домактар дугайында билг. Домактын чангыс аймак кежигүннер дузазы-биле нарынчыттынары. Тускайлаан кежигүннүт домактар. Тодарадылгалар болгаш капсырылгаларны тускайлаары, оларга бижик демдектери. Домактын делгеренгей кежигүннер-биле (причастиелиг бөлүглелдер, деепричастиелиг бөлүглелдер, деңнелгелиг бөлүглелдер-биле) нарынчыттынары, оларга бижик	11	§ 46. Тускайлаан кежигүннүт домактар, оларнын ужур-дузазы § 47. Домактын делгеренгей кежигүннер-биле нарынчыттынары, оларга бижик демдектери § 48. Причастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей тодарадылгалар-биле домактын нарынчыттынары § 49. Причастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей байдал-биле домактын нарынчыттынары § 50. Деепричастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген	

	демдектери. Домактың делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар-биле нарынчыггынары. Домактың кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар-биле нарынчыггынары, оларга бижик демдектери болгаш интонацияның ужур-дузасы. Нарынчыггынган домактарның синтаксистиг сайгарылгазы.		делгеренгей кижигүннер-биле домактың нарынчыггынары § 51. Деэпричастиелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей кижигүннерлиг домактарга бижик демдектери § 52. Деңнелгелиг бөлүглелдер-биле илереттинген делгеренгей кижигүннер-биле домактың нарынчыггынары § 53. Делгеренгей болгаш делгеренгей эвес адалгалар. Домактың адалгалар-биле нарынчыггынары § 54. Адалгалыг домактарга бижик демдектери § 55. Кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар дугайында билиг § 56. Домактың кирилде сөстөр болгаш кирилде домактар-биле нарынчыггынары, оларга бижик демдектери

17.04.24			<i>Хыналда ажыл</i>	1	§ 57. Нарынчылтыгган домактарның сөзүглел тургузарынга ужур-дузазы § 58. Нарынчылтыгган домактарның синтаксистиг сайгарылгазы § 59. Нарынчылтыгган домактарга катаптаашкын	
23.04.24 24.04.24 30.04.24 07.05.24 08.05.24	Чугаа, чугаалажып харылзажыры болгаш чугаа культуразы	Монолог-чурумал Монолог-угаап боданыышкын Монолог-тоожуушкун. Эргем-шинчилел ажылы – монологтуң бир хевири Диалог	5	Чугаа чорудулгазы. Чугаа культуразы § 60 Чаңгыс кижиниң чугаазының янзылары. Тоожуушкун § 61. Чурумал § 62. Угаап боданыышкын § 63. Диалог болгаш чугаа культуразы § 64. Диалог, полилог болгаш монолог – чугааның хевирлери		
14.05.24 15.05.24 21.05.24		Чыл төнчүзүнде түннел катаптаашкын Сөс каттыжыышкыны. Бөдүүн домак. Нарынчылтыгган бөдүүн домактар	3	Чыл төнчүзүнде түннел катаптаашкын § 65. Сөс каттыжыышкыны § 66. Бөдүүн домак. Домактың чугула болгаш ийиги черге		

22.05.24					кежигүннөри § 67. Чаңгыс составтыг домактар § 68. Нарынчыгтыгынган домактар	
			Курлаавырда шак	1		